

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1379/2020/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke

Dr. Schmidt Péter, előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. június 22.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): Terhelt1 I. rendű,

Terhelt2 II. rendű

Elsőfok: Pécsi Járásbíróság, 1.B.352/2020/20., ítélet, nyilvános előkészítő ülés,

2020. szeptember 29.

Másodfok: -

Az indítvány előterjesztője: Baranya Megyei Főügyészség

Az indítvány iránya: Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű terheltek

terhére

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Pécsi Járásbíróság 1.B.352/2020/20. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja, Terhelt2 II. rendű terhelt vonatkozásában hatályon kívül helyezi és a bíróságot Terhelt2 II. rendű terhelt vonatkozásában új eljárásra utasítja.

Az Terhelt2 II. rendű terhelt által pénzbüntetés címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori kamatával együtt a terheltnek visszatéríteni rendeli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és felülvizsgálati indítvány ugyanezzel a tartalommal, illetve ugyanezen jogosult által ismételten nem nyújtható be.

Indokolás

[1] I. A Pécsi Járásbíróság a 2020. szeptember hó 29. napján megtartott nyilvános előkészítő ülésen meghozott 1.B.352/2020/20. számú ítéletében Terhelt1 I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], társtettesként elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont], társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért a bíróság őt halmazati büntetésül 350 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, 1 napi tétel összegét 1.000 forintban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 350.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[2] A bíróság ítéletében Terhelt2 II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], társtettesként elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont], társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért őt halmazati büntetésül 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, 1 napi tétel összegét 1.000 forintban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így kiszabott 300.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[3] Az elsőfokú bíróság ítélete Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű terheltek vonatkozásában 2020. szeptember 29. napján jogerőre emelkedett.

[4] Az ítélettel szemben a Baranya Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű terheltek terhére, a Btk. más szabályainak megsértése és törvénysértő büntetés kiszabása miatt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában megjelölt okból és indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján változtassa meg,

– Terhelt1 I. rendű terhelten a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontja és 34. §-a alapján, a Btk. 81. § (1) bekezdésére is figyelemmel, halmazati büntetésül szabadságvesztésre ítélje,

– a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg, hogy az I. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön,

– a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg, hogy az I. rendű terhelten legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra,

– a Btk. 61. és 62. §-a alapján az I. rendű terhelten tiltsa el a közügyek gyakorlásától,

– a Btk. 87. § b) pontja alapján rendelje el a Pécsi Járásbíróság 9.B.805/2014/8. számú határozatával I. rendű terhelttel szemben kiszabott 8 hónap szabadságvesztés végrehajtását,

– Terhelt2 II. rendű terhelten a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontja és 34. §-a alapján, a Btk. 81. § (1) bekezdésére is figyelemmel, halmazati büntetésül szabadságvesztésre ítélje,

– a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre függessze fel,

– a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg, hogy a II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata – annak végrehajtása esetén – börtön,

– a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg, hogy a II. rendű terhelten – a szabadságvesztés végrehajtása esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[5] A főügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével törvénysértő büntetést szabott ki az I. rendű és II. rendű terhelttel szemben. A Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontja alapján a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalást üzletszerűen követik el. A Btk. 396. § (8) bekezdése alapján korlátlan enyhíthető annak a büntetése, aki az (1)-(6) bekezdésben meghatározott költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtéríti. Terhelt1 I. rendű terhelten az okozott összes vagyoni hátrányt a vádemelés után térítette meg, így a büntetés korlátlan enyhítésének vele szemben nincs helye.

[6] A Btk. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdés c) pontja alapján, ha a büntetési tétel alsó határa kétévi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb egyévi szabadságvesztést lehet kiszabni, a főügyészség álláspontja szerint ebben az ügyben az I. rendű és a II. rendű terhelttel szemben ez az írányadó, ehhez képest a pénzbüntetés kiszabása törvénysértő.

[7] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján az indítvánnyal megtámadott ítéletet változtassa meg, és a jelen eljárás tárgyát képező bűncselekményeket felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt elkövető I. rendű terhelttel szemben végrehajtandó, II. rendű terhelttel szemben pedig felfüggesztett szabadságvesztést szabjon ki.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.1358/2020/4. számú átiratában a főügyészség felülvizsgálati indítványát annak indokaival egyetértve, de részben módosított tartalommal tartotta fenn.

[9] A Legfőbb Ügyészség arra hivatkozott, hogy annak ellenére, hogy Terhelt1 I. rendű terhelt az eljárás során a 6.578.970 forint vagyoni hátrányt az adóhatóság felé teljes mértékben megtérítette, és erre figyelemmel a Pécsi Járásbíróság az előkészítő ülésen a vádiratban a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának esetére megjelölt mértékes ügyészi indítvánnyal egyezően szabott ki velük szemben pénzbüntetést, a büntetés törvénysértő. A Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontjára figyelemmel, a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontja alapján egyévi szabadságvesztésnél enyhébb büntetés kiszabására törvényesen nem kerülhetett volna sor, a Btk. 82. § (5) bekezdése pedig nem alkalmazható, mert a Btk. 396. § (8) bekezdése alapján a büntetés korlátlan enyhítése csak abban az esetben lehetséges, ha a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt térítik meg, ez a feltétel pedig nem áll fenn, mivel Terhelt1 I. rendű terhelt a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés után térítette meg. Mindezekre figyelemmel a mértékes ügyészi indítványnak megfelelően kiszabott pénzbüntetés törvénysértő.

[10] A Legfőbb Ügyészség tekintettel arra, hogy a vagyoni hátrány megfizetésének körülményei, a terhelték személyi körülményeiben időközben bekövetkezett esetleges változások nem tisztázottak, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog követelménye miatt indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az I. rendű és II. rendű terhelték tekintetében helyezze hatályon kívül és a Pécsi Járásbíróságot utasítsa új eljárásra.

[11] Az I. rendű terhelt védője 2021. június 15. napján észrevételt terjesztett elő, amelyben indítványozta, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét hatályában tartsa fenn azzal, hogy az I. rendű vádlott cselekményének minősítése a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (3) bekezdés a) pontjába ütköző költségvetési csalás büntette. A védő álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány azért megalapozatlan, mert a folyamatban volt bírósági eljárásban terhelt3 III. rendű terhelt esetében a Pécsi Járásbíróság az előkészítő ülésen tett beismerő vallomásra figyelemmel, a Pécsi Járási Ügyészség 2020. november 17-én módosított vádiratával egyezően, mint a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédet a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetében mondta ki bűnösnek, és erre figyelemmel 250 napi tétel pénzbüntetést szabott ki.

[12] A védő arra hivatkozott, hogy a Btk. 14. § (2) bekezdése értelmében a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni. A védő álláspontja szerint azzal, hogy a Pécsi Járási Ügyészség terhelt³ cselekménye vonatkozásában a vádat módosította, emiatt terhelt³ cselekményének minősítése a tettesi alapcselekményhez kell, hogy igazodjon, ennek okán Terhelt¹ I. rendű és terhelt² II. rendű terheltek cselekménye a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (2) bekezdés a) pontjába ütköző költségvetési csalásnak kell minősülnie, amelynek büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. A védő álláspontja szerint a helyes minősítés esetén a Btk. 82. § (1) bekezdése, (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdése értelmében pénzbüntetés törvényesen kiszabható volt.

[13] A védő emellett előadta, hogy álláspontja szerint téves az az ügyészségi álláspont, mely szerint az I. rendű terhelt által a vagyoni hátrány megtérítését csak a vádemelés előtt lehetett volna figyelembe venni. A védő a Debreceni Ítéltábla Bf.671/2019/31. számú döntésére hivatkozik, mely szerint a költségvetést károsító büntett jellegéből következően jelentős nyomatékkaal bíró enyhítő körülményként leginkább a tetemesnek mondható vagyoni hátrány akár részbeni megtérítését kell figyelembe venni.

[14] A védő észrevételéhez csatolta a Pécsi Járásbíróság 1.B.534/2020/4. számú jegyzőkönyvét, annak I/4. szám alatti mellékleteként szereplő vádmódosítást és a Pécsi Járásbíróság 1.B.534/2020/4. számú, terhelt³ral szemben hozott ítéletét.

[15] **II.** A Baranya Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa az I. rendű terhelt vonatkozásában nem alapos, a II. rendű terhelt vonatkozásában a Legfőbb Ügyészség átiratában írt változtatással alapos.

[16] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, lefolytatására kizárólag a törvényben meghatározott okok esetén, az ott meghatározott korlátokkal kerülhet sor.

[17] A Be. 648. § a) pontja értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt is helye van.

[18] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[19] A Be. 651. § (1) bekezdése értelmében a terhelt terhére az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt.

[20] A Be. 652. § (3) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni.

[21] A Baranya Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa 2020. december 2. napján érkezett, a felülvizsgálattal támadott ítélet 2020. szeptember 29. napján kelt.

[22] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a Baranya Megyei Főügyészség törvényi határidőn belül, felülvizsgálat alapjául szolgáló törvényes okra hivatkozva nyújtott be felülvizsgálati indítványt, ezért azt érdemben bírálta el.

[23] A Be. 650. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, a Be. 659. § (1) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Mindez jelen eljárásban azt jelenti, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltakat a felülvizsgálati indítvánnyal érintett I. rendű és II. rendű terheltek vonatkozásában jogerősen megállapított tényállás alapján kell vizsgálni. A jogerősen megállapított tényállás alapján lehet következtetést levonni a felülvizsgálati indítvánnyal érintett I. rendű és II. rendű terheltek bűnössége, a terhükre rótt bűncselekmény minősítése, valamint elkövetői minőségük kérdésében.

[24] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a 2020. évi LVIII. törvény 212. § (2) bekezdésére figyelemmel a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

[25] A Be. 659. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványt jelen esetben a Be. 659. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott kivétel hiányában a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kellett elbírálni.

[26] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 82. § (1) bekezdése szerint a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne.

[27] A Btk. 82. § (2) bekezdése szerint az (1) bekezdés alapján, ha a büntetési tétel alsó határa

a) tízévi szabadságvesztés, helyett legkevesebb ötévi,

b) ötévi szabadságvesztés, helyett legkevesebb kétévi,

c) kétévi szabadságvesztés, helyett legkevesebb egyévi,

d) egyévi szabadságvesztés, helyett rövidebb tartamú szabadságvesztést lehet kiszabni.

[28] A Btk. 82. § (3) bekezdése kimondja, hogy a (2) bekezdés d) pontja esetében szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.

[29] A Btk. 82. § (4) bekezdése szerint kísérlet vagy bűnsegély esetében, ha a (2) bekezdés alapján kiszabható büntetés is túl szigorú lenne, a büntetést a (2) bekezdés soron következő pontja alapján lehet kiszabni.

[30] A Btk. 82. § (5) bekezdése értelmében, ha e törvény korlátlan enyhítést enged, bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható.

[31] Az elkövetéskori Btk. 396. § (1) bekezdés szerint, aki

a) költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tényt elhallgatja,

b) költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel kapcsolatos kedvezményt jogtalanul vesz igénybe, vagy

c) költségvetésből származó pénzeszközöket a jóváhagyott céltól eltérően használ fel,

és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[32] A Btk. 396. § (4) bekezdése értelmében, a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a költségvetési csalás különösen nagy vagyoni hátrányt okoz, vagy

b) a jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalást bünszövetségben vagy üzletszerűen követik el.

[33] A Btk. 396. § (8) bekezdése értelmében, korlátlan enyhíthető annak a büntetése, aki az (1)-(6) bekezdésében meghatározott költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádirat benyújtásáig megtéríti. E rendelkezés nem alkalmazható, ha a bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követik el.

[34] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint, üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[35] A Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja értelmében e törvény alkalmazásában az érték, a kár, valamint a vagyoni hátrány 5.000.001. és 50.000.000 forint között jelentős.

[36] Az alapügyben eljáró bíróság által megállapított tényállás az ítélet [66] bekezdésében tartalmazza, hogy Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű terheltek az 1/a.- 1/b.

pontokban írt bűncselekmények elkövetésével 2016. üzleti évben a költségvetésnek – az előző időszakról beszámítható 913.000 forint csökkentő tétel figyelembevételével – mindösszesen 6.578.970 forint vagyoni hátrányt okoztak.

[37] A tényállás [67] bekezdése szerint Terheltl I. rendű terhelt az eljárás során a 6.578.970 forint vagyoni hátrányt az adóhatóság felé teljes mértékben megtérítette.

[38] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a költségvetési csalás bűncselekményének minősítése alapjául szolgáló vagyoni hátrány a Btk. hivatkozott rendelkezései alapján jelentős vagyoni hátránynak tekintendő. A tényállás alapján a valótlan tartalmú számlák könyvelésbe történő beállítására és az cég1 adóbevallásaiba történő szerepeltetésére 2016. I. negyedévtől 2016. november hónapjáig került sor, összesen 17 alkalommal, 2016. január, február, március, május, június, július, augusztus, szeptember, október és november hónapokat érintően. A tényállás alapján megállapítható, hogy az I. rendű és II. rendű terhelték ugyanolyan jellegű bűncselekmények elkövetése révén, a be nem fizetett adó megtakarításában jelentkező, rendszeres haszonszerzésre törekedtek.

[39] Mindezek alapján az eljáró bíróság a költségvetési csalás bűncselekményét helyesen minősítette jelentős értékre, üzletszerűen elkövetett, így a Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő [egyébként az 1. § a) pontjába ütköző] költségvetési csalás büntetettének. A minősítés alapján a költségvetési csalás bűncselekményének büntetési tétele 2 év és 8 év közötti szabadságvesztés.

[40] A Btk. 82. § (5) bekezdésében meghatározott korlátlan enyhítés csak a törvényi feltételek fennállása esetén állapítható meg, jelen ügyben mivel a tényállás nem tartalmazza azt, hogy Terheltl I. rendű terhelt költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt térítette meg, így a tényállás alapján korlátlan enyhítés és annak a büntetés kiszabásában megnyilvánuló következménye, a törvény szerint alkalmazható bármely büntetési nem kiszabása jelen eljárásban az I. rendű és II. rendű terhelttel szemben nem lehetséges.

[41] A Btk. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdés c) pontja alapján, ha a büntetési tétel alsó határa kétévi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb egyévi szabadságvesztést lehet kiszabni. A Btk. 82. § (3) bekezdése csak a (2) bekezdés d) pontja esetében alkalmazható. A költségvetési csalás bűncselekményének helyes törvényi minősítésére figyelemmel, ezért egy évi szabadságvesztésnél rövidebb tartamú szabadságvesztést, vagy szabadságvesztés helyett elzárást, közérdekű munkát vagy pénzbüntetést, illetve e büntetéseket egymás mellett csak akkor lehet kiszabni, ha a cselekmény a Btk. 84. § (4) bekezdésére figyelemmel kísérleti szakban marad, vagy bűnsegédként követik el.

[42] A Kúria megállapította, hogy a költségvetési csalás bűncselekménye befejezett a valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásával, illetőleg az adó bevallására nyitva álló határidőnek a valós tartalmú adóbevallás benyújtása nélkül történő leteltével. Az I. rendű és II. rendű terhelték által elkövetett költségvetési csalás bűncselekménye tehát befejezett bűncselekmény.

[43] Az elsőfokú bíróság minősítése ugyanakkor az I. rendű és II. rendű terheltek vonatkozásában az elkövetői minőség meghatározásában nem törvényes. A bíróság ügydöntő határozatában az I. rendű és II. rendű terheltek társtettesként történő elkövetésben mondta ki bűnösnek, azonban a felülvizsgálati eljárásban irányadó törvényi tényállás alapján a költségvetési csalás és a számvitel rendje megsértésének büntette, valamint a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében is az I. rendű terheltek a cselekményt bűnsegédként, a II. rendű terheltek pedig tettesként követte el.

[44] Az ítéleti tényállás {27} bekezdése tartalmazza, hogy az cég1 önálló képviselője jogosult vezető tisztségviselőjeként 2015. október 13. napjától egészen a felszámolás elrendelésének napjáig terheltek2 II. rendű terheltek került bejegyzésre, aki a cég tényleges képviselőjét fiával, a cégnyilvántartás adataiba be nem jegyzett terheltek1 közösen látta el.

[45] A költségvetési csalás bűncselekményét tettesként az követheti el, akit személyében terhel a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy a költségvetésből származó pénzeszközökkel kapcsolatban fennálló kötelezettség. A kft. esetében az önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselőként bejegyzett terheltek2 II. rendű terheltek volt az, akit személyében terheltek az általános forgalmi adó bevallásával és megfizetésével kapcsolatos kötelezettségek, valamint a kft. könyvvezetési és adóbevallási kötelezettsége megfelelő teljesítése, a társaság könyveiben a gazdasági társaság valós bevételeinek teljes körű rögzítése, és az önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselőt terheli a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény ítéletben hivatkozott 165. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt nyilvántartási és bizonylati renddel kapcsolatos kötelezettség. Ezeket a bűncselekményeket tettesként kizárólag csak az érintett kft. képviselőjére jogosult személy követheti el, jelen esetben kizárólagosan Terheltek2 II. rendű terheltek, aki a vádirati tényállással érintett időszakban a kft. egyetlen önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője volt. Terheltek1 I. rendű terheltek, aki a cégnyilvántartás adataiba képviselőre jogosultként nem került bejegyzésre, de a cég tényleges képviselőjét ellátta – arra figyelemmel, hogy a II. rendű terheltek a tényállás alapján nem volt tévedésben - (közvetett) tettesként a cselekményt nem követhette el, és nem is lehet az I. rendű terheltekkel együtt társtettes, mert a bűncselekmény elkövetését tettesként a személyében megnyilvánuló kötelezettség okán a tényállás alapján kizárólag a II. rendű terheltek követhette el, az I. rendű terheltek cselekménye bűnsegédi magatartásnak minősül.

[46] Arra figyelemmel, hogy az ítélet tényállásának [58] bekezdése szerint a hamis magánokirat felhasználásának vétségét az I. rendű és II. rendű terheltek olyan módon követték el, hogy a valótlan tartalmú számlákat a könyvelésbe beállították és az adóbevallásban szerepeltették, ugyanez a megállapítás tehető a hamis magánokirat felhasználása vétségével kapcsolatosan. A számlák könyvelésbe történő beállításának és az adóbevallásokban történő szerepeltetésének kötelessége a gazdasági társaság önálló képviselőre jogosult egyetlen vezető tisztségviselőjét, Terheltek2 II. rendű terheltek terhelte, ezért a valótlan tartalmú számlák, mint magánokiratok felhasználásával a hamis magánokirat felhasználásának vétségét a terheltek ugyancsak nem társtettesként, hanem a költségvetési csalás büntette és a számvitel rendje megsértésének büntetével azonosan, olyan módon követték el, hogy a cselekménynek Terheltek2 II. rendű terheltek a tettese, Terheltek1 I. rendű terheltek pedig a bűnsegéde.

[47] Mindezek alapján megállapítható, hogy a helyes minősítés mellett Terheltek1 I. rendű terheltek vonatkozásában a törvénytörő minősítés nem eredményez törvénytörő büntetést, mert

az ő esetében a Btk. 82. § (4) bekezdésére figyelemmel, a (2) bekezdés d) pontja alapján, a (3) bekezdés szerint figyelemmel arra, hogy az okozott vagyoni hátrányt teljes egészében megtérítette, különös méltánylást érdemlő körülményt lehetett megállapítani, ezért vele szemben a pénzbüntetés kiszabása törvényes volt.

[48] Terhelt2 II. rendű terhelt esetében viszont, aki a terhére rótt bűncselekményeket a helyes minősítés szerint tettesként követte el, törvénysértő büntetés kiszabására került sor, mivel a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja alapján vele szemben kizárólag legkevesebb egyévi időtartamú szabadságvesztés büntetést lehetett volna törvényesen kiszabni.

[49] Arra figyelemmel, hogy a Btk. 87. § b) pontja értelmében a felfüggesztett szabadságvesztést akkor kell végrehajtani, ha az elkövetőt a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, az I. rendű terhelt vonatkozásában pedig a Btk. más szabályának megsértésével megállapított törvénysértő büntetés nem állapítható meg, a pénzbüntetés kiszabása mellett a bíróságnak nem kellett rendelkezni a felülvizsgálati indítványban megjelölt, a Pécsi Járásbíróság 9.B.805/2014/8. számú határozatával az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 8 hónap szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről. Ez egyébként sem tartozik a felülvizsgálatban vizsgálható anyagi jogi szabálysértésbe, mivel a Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásával orvosolható, a Be. 671. § (2) bekezdése értelmében pedig egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés Btk. 87. § b) pontja alapján történő végrehajtásának elrendeléséről.

[50] A Kúria hivatalból vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdés b) pontjában írt eljárási szabálysértések esetleges megvalósulását, ilyen eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

[51] Mindezek alapján a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartotta, mert a felülvizsgálattal indítványozott ügydöntő határozat az ő vonatkozásában a jogszabályoknak megfelel.

[52] A Kúria ugyanakkor a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot Terhelt2 II. rendű terhelt vonatkozásában hatályon kívül helyezte, és a Pécsi Járásbíróságot új eljárásra utasította, mert a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja szerinti határozat meghozatala az ügyiratok alapján nem lehetséges, mivel az elsőfokú bíróság rövidített ítéletében a II. rendű terhelt vonatkozásában a büntetés kiszabásához szükséges körülmények nem állapíthatók meg, illetőleg a törvénynek megfelelő határozat meghozatala a törvénysértő ügyészi mértékes indítványra figyelemmel történő beismerő nyilatkozat megtételére és az alapján, tárgyalás nélkül hozott ítéletre figyelemmel a tisztességes eljáráshoz és a tárgyaláshoz való jogot jelentősen sértené.

[53] A Kúria az I. rendű terhelt védőjének észrevételében foglaltakkal kapcsolatosan megállapítja, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett ügyben, az azzal nem érintett terhelt vonatkozásában, illetőleg a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett ítéleti részben szereplő terheltekkel kapcsolatosan megállapítást nem tehet, így azok minősítését sem

vizsgálhatja. A Kúria ugyanakkor elvi jelleggel megállapítja, hogy a Btk. 14. § (3) bekezdése értelmében a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni. Ez költségvetési csalás bűncselekménye esetén azt jelenti, hogy a költségvetési csalás elkövetőjének segítséget nyújtó elkövetők, a bűnsegédek bűncselekményének minősítése a tettes bűncselekménye minősítéséhez igazodik. Abban az esetben, ha a költségvetési csalás elkövetője a költségvetésnek okozott vagyoni hátrány összegét több bűnsegéd közreműködésével okozza, úgy a bűnsegédek felelőssége nem az általuk nyújtott segítséggel okozott vagyoni hátrány-részhez, hanem az összes vagyoni hátrány alapján megállapított tettesi minősítéshez igazodik; azt a tényt, hogy magatartásuk a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrány mértékének mekkora részéhez járult hozzá, a büntetés kiszabása körében lehet értékelni.

[54] A megismételt eljárásban a II. rendű terhelt esetében a bűncselekmény helyes minősítéséhez igazodóan kell a joghátrány meghatározásáról dönteni.

[55] A Kúria végzésével szembeni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja.

[56] A Be. 650. § (6) bekezdése értelmében minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul.

[57] A Be. 652. § (7) bekezdése értelmében felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be.

[58] A Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja alapján rendelkezett az Terhelt2 által megfizetett pénzbüntetés visszatérítéséről, mivel rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a rá vonatkozó részében hatályon kívül helyezte. A Kúria a Be. 856. § (4) bekezdése alapján hivatalból, a Be. 857. § (1) bekezdés c) pontjára is figyelemmel rendelte el a visszatérítést.

Budapest, 2021. június 22.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró